

Sygnatura akt I Ns 26/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Marek Dziwiński

Protokolant Anna Lasko

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2017 r. w Kamiennej Górze

na rozprawie sprawy z wniosku A. W., W. W.

przy udziale (...) S.A. z siedzibą w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. wniosek oddalić,
2. zasądzić solidarnie od wnioskodawców W. W. i A. W. na rzecz uczestnika (...) S.A. z siedzibą w K. kwotę 257,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt **I Ns 26/16**

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy A. W. i W. W. wystąpili o ustanowienie na nieruchomości stanowiącej ich własność, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), służebności przesyłu na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K. za jednorazowym wynagrodzeniem w kwocie 93.500,00 zł. Wnieśli także o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych

Uzasadniając swój wniosek wnioskodawcy podał, że przez działkę nr (...), wchodzącą w skład powyżej wymienionej nieruchomości, przebiega sieć elektroenergetyczna wysokiego napięcia WN 220 KV, należąca do uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w K.. Wnioskodawcy żądali ustanowienia służebności obejmującej powierzchnię strefy ochronnej określoną w operacie szacunkowym sporządzonym na ich zlecenie przez rzeczoznawcę majątkowego. Według tej opinii linia energetyczna wraz ze strefą ochronną obejmuje obszar 7000 m² dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i 2128 m² dla terenów rolnych. Rzeczoznawca ten określił wysokość wynagrodzenia za służebność przesyłu na kwotę 93.500,00 zł. Odnosząc się do zarzutów uczestnika postępowania co do zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, wnioskodawcy podnieśli, że uczestnik nie wykazał przymiotu dobrej wiary posiadania służebności. Wnioskodawcy podnieśli dalej, że nieruchomość na której znajdują się urządzenia przesyłowe została nabyta w trybie ustawy prawo upadłościowe, a to przesądza, że pozostały w mocy ograniczone prawa rzeczowe na nieruchomości w postaci drogi koniecznej oraz służebności ustanowione w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia, użytkowanie oraz prawa dożywotnika.

Uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych oraz opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

Uzasadniając swoje stanowisko uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Uczestnik podał, że na nieruchomości należącej do wnioskodawców zlokalizowany jest stanowiący własność uczestnika odcinek linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 220 kV relacji B. – C.. Uczestnik wskazał dalej, że linia ta została wybudowana w 1969 roku przez uprawnione do tego podmioty. Powołując się na przepisy kodeksu cywilnego uczestnik zarzucił, że do zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu doszło najpóźniej w dniu 1 stycznia 1990 roku i nabył ją Skarb Państwa.

Uczestnik postępowania przedstawił dalej przekształcenia podmiotowe, w wyniku których powstały (...) S.A. z siedzibą w K. w obecnej postaci, wskazując jednocześnie na nieprzerwane wykonywanie służebności przez poprzedników prawnych. Uczestnik podniósł także, że jednorazowe wynagrodzenie żądane przez wnioskodawcę jest zbyt wysokie i nie ma żadnego uzasadnienia w porównaniu z obciążeniem dla nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawców.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawcy W. W. i A. W. są właścicielami nieruchomości o powierzchni 5,5505 ha położonej w W., dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Wnioskodawcy nabyli tę nieruchomość od Syndyka Upadłości Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w C.. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna była właścicielem tej nieruchomości od 28 czerwca 1977 roku.

/dowód: odpis księgi wieczystej – k – 12-23, odpis zupełny księgi wieczystej – k – 305-308, akt notarialny z 29.01.1997 r. k – 254-258/

Przez działkę (...) przebiegają napowietrzne przewody jednotorowej linii wysokiego napięcia 220 kV. Powyższa linia była wybudowana w 1969 roku i od tego czasu była eksploatowana przez przedsiębiorstwa przesyłowe.

/dowód: zeznania świadka S. S. złożone na rozprawie w dniu 15.12.2016 (k -301), dokumentacja prawna dla linii 220 kV – k – 99-144 i zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 27.01 2017 r. – (k – 313)/

W momencie wybudowania linia była pod zarządem Zakładu (...). W 1985r. na mocy Zarządzenia nr 6/O. Ministra Górnictwa i Energetyki przedsiębiorstwo to uległo likwidacji i został utworzony (...), do którego zostały wcielone zakłady prowadzone przez zakład Energetyczny m.in. Zakład (...). W wyniku kolejnego podziału na podstawie Zarządzenia nr 57 Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 roku dokonano podziału Zachodniego O. Energetycznego i powstał Zakład (...) w J. i to przedsiębiorstwo państwowe przejęło część Zachodniego O. Energetycznego, w skład którego wchodziła przedmiotowa linia energetyczna. W 1993r. przedsiębiorstwo to zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – dokonano podziału przedsiębiorstwa i przekazano część jego składników majątkowych, w tym linię 220 kV B. C. do spółki akcyjnej pod nazwą (...) S.A. w W. (zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 9 lipca 1993r.). W kolejnych latach doszło do kolejnych przekształceń podmiotu władającego tymi urządzeniami i obecnie po kolejnym połączeniu spółek i zmianach nazw od 2013r. prowadzi działalność pod nazwą (...) S.A. z siedzibą w K..

/dowód: pełny odpis z KRS k – 212-240, zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z 9 lipca 1993 r. wraz z załącznikiem – k – 149-150 i 152., wykaz obiektów sieci przesyłowych przekazywanych do (...) S.A ZE J. – k – 151, zarządzenie nr 6/O. Ministra Górnictwa i Energetyki – k – 144-148, Zarządzenie nr 57 Prezesa Rady Ministrów z 30 grudnia 1988 r. z załącznikiem – k – 161-168, postanowienie Sądu Rejonowego dla miasta W. z 31 grudnia 1994 r. – 169, akt notarialny z 31.05.1994 r. wraz z załącznikiem – k 170-175, akt notarialny z 5.12.2007 r. – k – 187-194, akt notarialny z 5.12.2007 r. – k – 195-201/

Przedsiębiorstwa i późniejsi ich następcy prawni przesyłali energię elektryczną za pomocą tych linii, dokonywali napraw linii.

/dowód: plan sytuacyjny (...) trasy linii M. – B. – Ś. – k – 155, Plan Sieci Elektroenergetycznych Najwyższych Napięć z 1974r. – k - 143, zeznania świadka S. S. złożone na rozprawie w dniu 15.12.2016 (k -301) i zeznania wnioskodawcy złożone na rozprawie w dniu 27.01 2017r. – (k – 313)/

Sąd zważył co następuje:

Podstawę prawną wniosku stanowił przepis art. 305¹ i nast. k.c. regulujący służebność przesyłu. Bezspornymi w niniejszej sprawie było to, że wnioskodawcy są właścicielami nieruchomości, przez którą przebiegają urządzenia elektroenergetyczne linii wysokiego napięcia 220 kV.

Uczestnik postępowania zgłosił zarzut nabycia służebności przesyłu w drodze zasiedzenia.

Trzeba na wstępie zauważyć, że służebność przesyłu została wprowadzona do systemu prawnego w dniu 3 sierpnia 2008r., na podstawie ustawy z 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, mogło nastąpić przed tą datą (patrz. uchwały Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2003r., III CZP 73/02 – OSNC 2003, Nr 11, poz. 142 oraz z dnia 7 października 2008r., III CZP 89/08 – Biul. SN 2008, nr 10, s. 7). Przedstawione przez uczestnika kserokopie dokumentów nie mogły budzić wątpliwości – czego nie kwestionowali także wnioskodawcy – co do faktu następstwa prawnego uczestnika w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego zajmującego się przesyłem energii elektrycznej oraz później powstałych na jego bazie podmiotów. Z zeznań świadka S. S. i dokumentacji prawnej dotyczącej przedmiotowej linii wynikało, że podmioty korzystające ze znajdujących się na nieruchomości wnioskodawców urządzeń elektroenergetycznych używały ich w sposób odpowiadający służebności przesyłu. Oczywistym jest, że skoro linia była wybudowana w 1969 roku, to od tego czasu przedsiębiorstwa przesyłowe korzystające z tej linii, realizowały główne zadanie do jakiego zostały stworzone tj. przesyłanie energii energetycznej. Niewątpliwym jest także, że urządzenia w postaci linii napowietrznych miały charakter widoczny i trwałe w rozumieniu przepisu art. 292 k.c. Przepis ten stanowi o możliwości nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej, odsyłając do przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie. Trzeba jednak zaznaczyć, że przy stosowaniu „odpowiednim” przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie, zasiedzenie służebności dotyczy posiadania prawa a nie rzeczy z czym mamy do czynienia przy zasiedzeniu nieruchomości. Do zasiedzenia służebności dochodzi więc poprzez wykonywanie przez dany podmiot mający osobowość prawną jedynie faktycznych czynności jakie wykonywałby podmiot, któremu służy służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu o czym mówi przepis art. 352 k.c. Mimo żądania wnioskodawców, nie została przedstawiona i dołączona decyzja administracyjna na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. Wydanie takiej decyzji wykluczałoby w ogóle możliwość zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu, a także wykluczałoby ustanowienie służebności przesyłu w drodze orzeczenia sądu (patrz. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 2014r., III CZP 87/13 – OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68 i uchwała Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13).

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że urządzenia elektroenergetyczne na nieruchomościach wnioskodawcy istnieją od 1969 roku. Zgodnie z treścią przepisu art. 172 k.c. w pierwotnym brzmieniu, termin zasiedzenia wynosił 10 lat, a jeśli posiadacz uzyskał posiadanie w złej wierze – 20 lat. Ustawa z 28 lipca 1990r. (Dz.U. Nr 55, poz.321) wydłużyła te terminy odpowiednio do 20 i 30 lat. Zgodnie z treścią przepisu art. 7 k.c., jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Wnioskodawca nie podważył skutecznie istnienia dobrej wiary po stronie uczestnika, a sposób korzystania przez uczestnika z nieruchomości, istniejące realia społeczno – gospodarcze przemawiają za uprawnionym przekonaniem poprzedników prawnych uczestnika o służącym prawie do dostępu do instalacji na nieruchomościach wnioskodawców, prawie do eksploatacji urządzeń, ich napraw, konserwacji czy rozbudowy. Taka bowiem była treść służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.

Z powyższego wynika, że Skarb Państwa już przynajmniej w 1987 roku nabył przez zasiedzenie służebność gruntowa odpowiadającą służebności przesyłu co do nieruchomości wnioskodawców opisanej księgą wieczystą o numerze (...).

Sąd Najwyższy w postanowieniu z 26 czerwca 2013r. wskazał, że przed 3 sierpnia 2008r. możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, uregulowanej już po tym dniu w art.305¹-305⁴ k.c. Beneficjentem tej służebności – podobnie jak w obecnym stanie prawnym – mógł być jedynie przedsiębiorca, zaś prawo to wchodziło w skład prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym (patrz. II CSK 626/12 – LEX nr 1341262).

Ustalając datę, od których zaczął biec termin zasiedzenia służebności odpowiadającej służebności przesyłu co do urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na przedmiotowej nieruchomości trzeba zauważyć, że przed nabyciem jej w 1997 roku przez wnioskodawców, od 1977 roku była ona własnością Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w C.. Zgodnie z wynikającej z przepisu art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu zasady tzw. jednolitej własności państwowej, przedsiębiorstwo państwowe korzystało z urządzeń przesyłowych w imieniu Skarb Państwa. Przy wskazanym wyżej istnieniu po stronie uczestnika dobrej wiary w zakresie korzystania przez przedsiębiorstwo z urządzeń przesyłowych, do nabycia w drodze zasiedzenia przez Skarb Państwa służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu doszło najpóźniej na koniec 1987 roku. Nawet gdyby po stronie posiadacza była zła wiara, nabycie przez zasiedzenie tej służebności miałyby miejsce najpóźniej na koniec 2007 roku (po wydłużeniu okresów zasiedzenia na podstawie ustawa z 28 lipca 1990r.).

Fakt nabycia przez wnioskodawców przedmiotowej nieruchomości w toku postępowania upadłościowego nie spowodował wygaśnięcia nabytej przez zasiedzenie służebności przesyłu. Nabycie w trybie przepisu art. 120 par. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.10.1934r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 1991 r. nr 118, poz. 512 ze zm.) nie spowodowało wyłączenia trwania służebności o treści odpowiadającej treścią służebności przesyłu. To, iż przepis art. 1000 § 2 pkt 4 k.p.c. przybrał obecne brzmienie po wprowadzeniu w 2008r. służebności przesyłu, nie oznacza, by istniejąca wcześniej służebność o tej treści wygasła w wyniku nabycia nieruchomości w drodze postępowania upadłościowego. Wymogi rozwoju cywilizacyjnego, postępu technicznego, potrzeby społeczno – gospodarcze przesądzały o szerszej niż obecnie interpretacji przepisów regulujących służebności gruntowe jeszcze w oparciu o przepisy dekretu z 11 października 1946r. – Prawo rzeczowe (Dz. U. nr. 1 poz. 1 ze zm.), a potem przepisy kodeksu cywilnego. Brak literalnej, ustawowej regulacji takiej służebności, nie wykluczał w drodze odpowiedniego stosowania przepisów o służebnościach gruntowych, orzekania w przedmiocie korzystania z cudzej nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe. W konsekwencji więc, przy braku do 3.08.2008 roku odrębnej regulacji ustawowej służebności przesyłu, nie mogła być ona objęta wyłączeniami przewidzianymi przepisami art. 1000 § 2 i 3 k.p.c. Skoro więc nie podlegała wygaśnięciu na skutek nabycia w postępowaniu upadłościowym (tak samo jak przy nabyciu w postępowaniu egzekucyjnym) służebność drogi koniecznej oraz służebność ustanowiona w związku z przekroczeniem granicy przy wznoszeniu budowli lub innego urządzenia, to nie wygasła też – pozostała w mocy – wykonywana przez poprzedników prawnych uczestnika służebność odpowiadająca treścią służebności przesyłu. Inaczej mówiąc, jeżeli w dacie nabycia przez wnioskodawców nieruchomości, istniała przedmiotowa służebność, to nie wygasła ona przez sam fakt nabycia gruntu w trybie postępowania egzekucyjnego.

W tych warunkach, trafnie zgłoszony przez uczestnika zarzut nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu przesądził o oddaleniu wniosku o ustanowienie takiej służebności za wynagrodzeniem.

Interesy wnioskodawcy i uczestnika były sprzeczne, dlatego na podstawie przepisu art. 520 § 2 k.p.c. zasądzono solidarnie od wnioskodawców na rzecz uczestnika koszty postępowania, które obejmowały w całości wynagrodzenie radcy prawnego i koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.